

3. tanuló: Kerekes Izsák

Miért és milyen költői eszközökkel emeli hőssé a népballada Kerekes Izsákot?

A 2. munkacsoport beszámolójának lényegét is vázlatban rögzítjük.

3. munkacsoport: Új művek ismertetése:

1. tanuló: Rákóczi nóta
2. tanuló: A szegénylegények éneke
3. tanuló: Mikesről.

A népballada fogalma. Osztályfoglalkoztatás. A Csínom Palkó és a Kerekes Izsák ritmusának összehasonlítása, a hangsúlyos verselés.
Részösszefoglalás. Vázlat.

Részösszefoglalás. Vázlat.

III. 1. Összefoglalás:

- A kuruc költészet hatása, a kuruc kor feldolgozása Jókai, Móra, Ady munkásságában, a kuruc költészet tartalmi, formai értékeinek felhasználása.
- 2. Házi feladat: A következő órai ismétléshez a csoportfeladatok kiadása (előre elkészített feladatlapokon).

A nevelési-oktatási célok kiteljesítése. Osztályfoglalkoztatás: a tanult és önállóan megismert kuruc korral kapcsolatos művek.

Táblai vázlat:

Mit jelent számunkra a kuruc kor költészete?
(XVI. sz. vége – XVII. sz. eleje)

Népi, nemzeti, németellenes költészet
Thaly Kálmán szerepe – szerzeményei
Politikai – vitézi – bújdosó – históriás énekek, dalok.
Balladák: hangsúlyos, nemzeti verselés.
„Csak szegények s nem urfiak
véreket ontották”.

BORY ENDRÉNÉ,
Nyíregyháza, Tanárképző Főiskola

Ady Endre — Összefoglalás. 8. osztály

„Jöjj el szabadság”

Oktatási feladat:

Az Ady Endréről tanultak rendszerezése, összefoglalása. A versmondási, versolvasási és elemzési készség fejlesztése.

Nevelési feladat:

1. A költő haza – és népszerűtete, hite az emberibb jövőben.
2. „Ifjú szívekben élek s mindig tovább ...”
3. Üzenete – félévszázad távolából.

Szemléltetés:

A költő arcképe, tabló, kötetei.
A hordozható táblára előre felírt óravázlat.

Célkitűzés:

A mai órán az Ady Endréről tanultakat fogjuk összefoglalni, rendszerezni.

Nézzetek a táblára! Előre felírtam az óra vázlatát. Ez nem ismételten előttem, mert a csoportok már a múlt órán megkapták az ezzel kapcsolatos feladatokat.

Óravázlat

Ellenőrzés, rendszerezés

1. Milyen volt a társadalmi helyzet Magyarországon Ady korában?

(Habsburg elnyomás
földesúri } kizsákmányolás
tőkés }

Táblai vázlat: 1.
Az I. csoport beszámolója a csoportvezető kijelölése alapján.
Ady kora,

Milyen történelmi események zajlottak le ebben a korban?

Látjuk, hogy milyen forrongó korban élt Ady.

Miért harcolt?

Mit tudunk az életéről?

Kiket leplez le prózai műveiben?

élete,
prózai művei
(Egy kis séta; A nagyváradi káptalan tisztessége)
Táblai vázlat: 2.
A II. csoport beszámolója

2. Milyen a nép élete Ady korában?

Kiknek az életét mutatja be A grófi szerűn című versében?

Milyen képsorból áll a mű?

Mit tartalmaz az első kép?

Milyen ellentéteket mutat be a költő?
(élősködő gróf ↔ nyomorgó zsellérek; siratják a kálást ↔ nem az övék.)

Hogyan összegezi Ady a vers mondanivalóját?

Milyen jövőbe mutató sorokat olvashatunk itt?

Milyen művészi kifejezési eszközökkel találkozunk a versben?

A szegény nép nyomorúságos helyzetét mutatja be Az öreg Kúnné című versében. Olvassuk el és elemezzük!

A grófi szerűn (A vers elszavalása, komplex elemzése)
Az osztályhoz intézett kérdések

Egy tanuló önálló beszámolója az előző órán kiadott megbízás alapján.
Az öreg Kúnné

3. Ady várja a forradalmat. Tudja, hogy el kell jönnie.

Táblai vázlat: 3.
A 3. feladatlap alapján a III. csoport beszámolója.

Milyennek látja kora Magyarországot?
Milyen szimbólumokat használ?

(Elvadult táj > úri Magyarország)
Magyar Ugar >

Milyen ellentétek szerepelnek a versben?

(giz-gaz ↔ virág)

Kiket jelképeznek ezek?

Mely sorok vonatkoznak korára?

(„Csönd van. A dudva, a muhar
A gaz lehúz, altat, befed...”)

Mely sorokból csendül ki a költő forradalomvárása?

Minek nevezi még — szintén jelképesen — Ady az úri Magyarországot? (Csák Máté földjének) Miért?

Kiknek a gyűlölete csendül ki a versből?

Kiket szeret, becsül a költő?

Kikben ismeri fel a forradalmi erőt?

Miknek nevezi őket? („Véreim, magyar proletárok!”)

Kinek a nevével fenyeget Ady? (Dózsa)

Miért vallja magát Dózsa György unokájának?

Ki volt az a költő, aki szintén Dózsa nevével követelt jogokat a népnek?

Milyen jelképek szerepelnek a Fölszállott a páva című versben?

Minek a szimbóluma a vármegyeháza, a páva?

Milyen két lehetőség között választhatunk?

4. A költő igen szerette hazáját. Sokat járt külföldön, de mindig visszavágyott.

Miért A föl-földobott kő a vers címe?

Hasonlítsátok össze a költeményt Vörösmarty Szózatával!

Miért érlelődött meg Adyban külföld láttán?

Hogyan vall hazájáról a hozzáfűződő érzésekről?

5. Ki tette a költő utolsó éveit elviselhetővé? (felesége, Boncza Berta)

Milyen hozzá írott verseit olvastuk?

Hogyan vall végtelen szerelméről az Órizem a szemed című versében?

6. Életében kevesen értették meg törekvéseit. Az uralkodó osztálynak Ady elhallgattatása volt az érdeke, mert forradalmat, változást akart. Harcolt egy olyan társadalom eljöveteleért, ahol megszűnik az embernek ember által való kizsákmányolása, ahol a proletár, a nincstelen paraszt is ember, ahol a rózsának nemcsak a tövissei jutnak az elnyomott népnek, hanem a rózsaszirmai is. Ezt a kort, a Tanácsköztársaságot nem érte meg, mert

A magyar Ugaron

Csák Máté földjén
Tanulói beszámoló

A 3. vázlatpont folytatása,
a 4. csoport beszámolója

Dózsa György }
unokája } párhu-
Petőfi: A } zamos
nép nevében } elemzés

Fölszállott a páva
(Az előző órán önként vállalkozó tanuló beszámolója)

Táblai vázlat: 4.

5. csoport

A föl-földobott kő

Táblai vázlat: 5.

6. csoport: a) feladat.

Órizem a szemed

Táblai vázlat: 6.

6. csoport b. feladat.

1919. január 27-én meghalt. Hallgassuk meg, hogyan emlékeznek meg róla József Attila!

József Attila: Ady emlékezete.

A költő érezte, tudta, hogy az utókor — mi — meg fogjuk érteni. Tudta, hogy az ifjak szívükbe fogadják és megtanulják tőle, hogy hogyan kell a hazát, a népet, a haladást szolgálni.

Hallgassuk meg az Ifjú szívekben élek című költeményét!

Ifjú szívekben élek
(lemezájátson)

Összefoglalás:

Mit üzen nektek a költő?

Hogyan kell élnetek?

Megfogalmazhatjátok Váci szavaival is!

„Nem elég a jóra vágni:
a jót akarni kell!

És nem elég akarni:
de tenni, tenni kell!”

ÓRAVÁZLAT

(A hordozható táblára előre felírt vázlat)

1. Ady Endre kora
(1877–1919) élete
prózai művei
2. A nép élete — versekben
A grófi szérún
Az öreg Kúnné
3. „Előre magyar proletárok!”
(a forradalomvárás)
A magyar Ugaron
Csák Máté földjén
Dózsa György unokája } párhuzamos
Petőfi: A nép nevében } elemzés
Fölszállott a páva ...
4. „Tied vagyok én...”
(hazaszeretete)
A föl-földobott kő
5. Hitvesi költészete
Őrizem a szemed
6. Üzenet — fél évszázad távolából
József Attila: Ady emlékezete
Ifjú szívekben élek

A CSOPORTOKNAK ELŐRE KIADOTT FELADATOK

Az elemzés szempontjai:

- a) A költemény elszavalása (kötelező vers) vagy kifejező elolvasása.
- b) A kiadott kérdések alapján (új szempontok szerint) feldolgozni, értékelni a műveket, elemezni műfaj, szerkezet, nyelv, stílus, előadásmód, hangnem, versforma és ábrázolásmód alapján.

1. csoport feladata

Ismertessétek Ady korát -
életét
és a tanult prózai műveit!

2. csoport

- Hogyan érzékelteti Ady a zsellérek és az urak közötti ellentétet A grófi szérún c. versében? Milyen képek rajzolódnak elénk a költemény elolvasásakor?
- Milyennek mutatja a nép életét Az öreg Kúnné című versében?

3. csoport

Milyennek látja Ady kora Magyarországot?

- Milyen szerkezeti részekre bontható A magyar Ugaron című vers? Keresetek belőle szimbólumokat és magyarázzátok meg!
- Milyen a költő és a munkásosztály kapcsolata? Mi a jellemző „Csák Máté” földjére?
(Csák Máté földjén)
Milyen a költő stílusa?

4. csoport

- Miért Dózsa György volt hosszú évszázadokon át a parasztság forradalmi mozgalmainak jelképe?
Elemézzétek párhuzamosan:
Ady: Dózsa György unokája } című költemé-
Petőfi: A nép nevében } nyeket!
Mi volt a két költő célja a versek megírásával?
- Fejtsétek ki, hogyan képzelhette a költő a magyarság „holnapját”:
„Másképpen lesz holnap...”
(Fölszállott a páva)

5. csoport

Soroljátok fel az igazi hazaszeretet legfontosabb vonásait
A föl-földobott kő című költemény alapján!

6. csoport

- Hogyan vall végtelen szerelméről a költő az Őrizem a szemed című feleségéhez írott versében?
- Hogyan állít emléket a költőnek József Attila az Ady emlékezete című versében?

